
[2012-23-RE](#)

CAUSA 2012-23-RE

Sentència del Tribunal Constitucional del 15-3-2013 relativa al recurs d'empara 2012-23-RE

Número de registre 487-2012. Recurs d'empara

Sentència del 15 de març del 2013

BOPA núm. 6, del 3 d'abril del 2013

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 9 de novembre del 2012, per la representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra l'aute del 26 de juliol del 2012, dictat per la Secció d'Instrucció de la Batllia i contra els autes del 31 d'agost del 2012 i del 17 d'octubre del mateix any, dictats pel president del Tribunal de Corts, per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a la defensa en relació amb els articles 14 i 15 de la Constitució i atès que demana al Tribunal Constitucional que, en primer lloc, admeti a tràmit, amb efectes suspensius, aquest recurs d'empara, amb la finalitat d'evitar que es lliuri a tercers tota aquella informació i documentació que hagi pogut obtenir-se amb la vulneració dels drets fonamentals esmentats; seguidament, sol·licita que es dicti una resolució que declari la vulneració d'aquests drets fonamentals i que adopti les mesures necessàries per reposar els drets fonamentals vulnerats o "el que és el mateix, fent cessar la situació il·lícita, procedint a retornar la totalitat de la informació i bens al meu mandant, acordant-se la destrucció de totes aquelles còpies que de la informació i bens del mateix s'hagin realitzat" en el marc de la comissió rogatòria de referència;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 14, 15, 41, 88 i 98 c);

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítol sisè;

Vist l'informe del Ministeri Fiscal del 7 de desembre del 2012;

Vist l'acte del Tribunal Constitucional del 7 de gener del 2013, que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, el recurs d'empara 2012-23-RE;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat, el 24 de gener del 2013, per la representació processal del recurrent;

Vistes les conclusions formulades, dintre de termini, per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escollat l'informe del magistrat ponent, Sr. Juan Antonio Ortega Díaz-Ambrona;

Antecedents

Primer

La Secció d'Instrucció de la Batllia va rebre una comissió rogatòria internacional (CRI-144-6/12) en què es demanava la pràctica d'unes proves determinades en relació amb 14 persones residents al Principat, entre les quals hi havia el Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino, de nacionalitat andorrana. La comissió rogatòria procedia del Jutjat d'Instrucció núm. 2 de Santiago de Compostela que tramitava actuacions indagatòries sobre la comissió de diferents delictes.

La comissió rogatòria va ser rebuda el 15 de maig del 2012 i va haver de ser completada el 20 de juliol del mateix any. El Jutjat peticionari havia decretat el secret de les actuacions i sol·licitava a

Segon

Atès allò que s'acaba d'exposar, la Secció núm. 6 de la Batllia designada competent, va dictar, el 26 de juliol del 2012, un aute mitjançant el qual, amb les consideracions jurídiques que va estimar oportunes, va decidir decretar a Andorra el secret de les actuacions per una durada de 30 dies. Així mateix, ordenava la notificació immediata a les parts i al Ministeri Fiscal i advertia que es podia interposar apel·lació contra aquest aute en un termini de 5 dies davant el president del Tribunal de Corts. Aquest aute va ser notificat aquell mateix 26 de juliol del 2012, segons consta en la diligència del secretari judicial de la Batllia.

Tercer

Aquell mateix 26 de juliol del 2012, la Batllia va dictar un altre aute en què detallava les diligències de prova, la pràctica de les quals quedava autoritzada a Andorra en relació amb les 14 persones investigades, entre les quals es trobava el Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino. Les proves es dirigien a investigar la comissió de diversos delictes; s'esmentava de manera expressa el delicte de blanqueig de diners o valors, producte de la delinqüència internacional.

En aquest segon aute, la Batllia va decidir, pel que fa a les 14 persones esmentades, entre les quals el recurrent actual, autoritzar les proves següents: primer, entrada i registre en determinats domicilis particulars i establiments; segon, obtenció d'informació bancària, oficiant a les entitats bancàries i requerint-les-hi les dades i els documents detallats; tercer, bloqueig i embargament preventiu immediat dels saldos superiors a 6.000,00 euros; quart, prohibició de disposar de béns immobles rústics i urbans, per part d'aquestes persones; i, cinquè, embargament preventiu dels vehicles registrats a Andorra titularitat d'aquestes mateixes persones. També va decidir oficial al Servei de Policia per tal que procedís a la pràctica de les actuacions autoritzades, com s'havia ordenat en funcions de Policia Judicial.

Quart

En la mateixa data d'aquests dos autes, el 26 de juliol del 2012, es va dur a terme el registre del domicili del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino. Els funcionaris de policia van estar acompanyats durant el registre pel recurrent mateix i pel seu lletrat, el Sr. Josep Antoni Silvestre Cánovas. D'acord amb l'acta de perquisició, durant el registre es van intervenir nombrosos objectes, entre els

quals, 60 telèfons mòbils de marques diferents, 13 carregadors telefònics i nombroses llibretes i agendes. Tot això es va fer constar en l'acta que es va aixecar, que va ser llegida a l'interessat i firmada de conformitat per ell, així com pel seu advocat i pels funcionaris policies que hi van intervenir.

Cinquè

La representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino va interposar un recurs d'apel·lació contra el primer aute del 26 de juliol del 2012 esmentat. Al·legava que les previsions de l'article 15 de la Llei de cooperació internacional i de lluita contra el blanqueig de diners i valors producte de la delinqüència internacional posat en relació amb l'article 40 del Codi de procediment penal no estableixen el supòsit de decretar el secret, ni total ni parcial, d'una comissió rogatòria internacional, per tant, s'estarien vulnerant els principis de legalitat i de tipicitat.

Així mateix, manifestava que per tal com no havia tingut coneixement de l'aute de secret, acordat pel Jutjat de Santiago de Compostela, ni de l'aute que autoritzava la perquisició del seu domicili, s'havien vulnerat els seus drets a la jurisdicció, a una decisió fonamentada en Dret, al recurs, a un procés degut, a la intimitat i a la seva vida privada i familiar.

Sisè

El 31 d'agost del 2012, el president del Tribunal de Corts va dictar un aute mitjançant el qual desestimava el recurs d'apel·lació del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino i confirmava l'aute de la Batllia impugnada. En aquest aute declarava que el secret decretat per a la pràctica de les proves a Andorra era la conseqüència òbvia del secret sumarial de les actuacions que portaven causa, dins del marc de la cooperació internacional; que el secret de les actuacions estava previst i admès a Andorra, sempre que no es perllongués més temps del necessari per preservar la finalitat legítima de la investigació; que es justificava per evitar interferències o accions que possessin en perill l'èxit de la investigació i que la perquisició domiciliària havia estat acordada per una resolució judicial, d'acord amb les normes processals. Res es deia sobre l'al·legació del recurrent relativa a la seva manca de coneixement dels autes judicials esmentats.

Setè

La representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino va presentar, aleshores, un incident de nul·litat d'actuacions en què reiterava que s'havien vulnerat els drets a obtenir una

decisió fonamentada en Dret i a un procés degut, ja que la legislació processal penal no preveu el supòsit de decretar el secret de les actuacions d'una comissió rogatòria internacional i, perquè sobre la base d'aquest secret no es va comunicar, ni facilitar cap còpia de la resolució judicial que autoritzava la perquisició del seu domicili.

Vuitè

Mitjançant aute del 17 d'octubre del 2012, el Tribunal de Corts va acordar desestimar aquest incident de nul·litat d'actuacions, ja que va considerar, de manera substancial, que les al·legacions efectuades en aquesta instància eren exactament iguals a aquelles que ja van ser exposades en el recurs d'apel·lació i que no s'apreciava cap vulneració dels drets al·legats.

Novè

El 9 de novembre del 2012, la representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino va interposar un recurs d'empara contra l'aute del 26 de juliol del 2012, dictat per la Secció d'Instrucció de la Batllia i contra els autes del 31 d'agost del 2012 i del 17 d'octubre del mateix any, dictats pel president del Tribunal de Corts per una presumpta vulneració dels drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a la defensa en relació amb els articles 14 i 15 de la Constitució.

La part recurrent al·lega que no se li va donar trasllat de l'aute del Jutjat de Santiago de Compostela que acordava el secret de les actuacions i que per aquest motiu desconeixia la motivació i la fonamentació d'aquesta mesura que l'afectava directament.

Tal com ho va fer en les instàncies anteriors, manifesta que l'ordenament jurídic andorrà no conté la previsió legal de decretar el secret d'una comissió rogatòria internacional. Segons el seu parer, el contingut dels articles 15 de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme i 40 del Codi de procediment penal no contemplem aquest supòsit.

Per tant, no només s'estan vulnerant els drets a la jurisdicció, a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut i a la defensa en relació amb el secret de les actuacions de la comissió rogatòria, sinó que també s'estan vulnerant els principis de legalitat i de tipicitat.

Seguidament, la representació processal del recurrent precisa que va estar present a la perquisició del domicili del seu defensat, el 26 de juliol del 2012, i va manifestar la seva oposició per tal com els agents de policia no van mostrar la corresponent autorització judicial, ja que les diligències havien estat declarades secretes. Ara bé, l'article 40 del Codi de procediment penal no estableix cap excepció, i en cas de secret de les actuacions, no disposa que no sigui necessària la prèvia ordre judicial motivada. Per tant, la perquisició efectuada va ser contrària a dret i vulneradora dels drets anteriorment esmentats. A més, es va negar a aquesta part la igualtat d'armes amb el Ministeri Fiscal, ja que pel fet de desconèixer la motivació originària del secret de les actuacions, així com la fonamentació jurídica de la perquisició domiciliària, no va poder exercir el seu dret a la defensa i tampoc va poder presentar cap recurs contra l'acte d'autorització d'entrada i de registre del domicili.

Destaca, efectivament, que l'acte d'autorització de registre i d'entrada al domicili particular del recurrent, datat del 26 de juliol del 2012, va ser notificat a aquesta part el 14 de setembre del 2012, és a dir, 50 dies més tard del dia de la intervenció policial, incomplint-se així les garanties processals establertes al Codi de procediment penal. En aquest sentit cita la sentència del Tribunal Europeu dels Drets Humans del 31 de maig del 2005, *Vetter c/ França* que indica que "la cobertura legal per a una intervenció en la intimitat de la vida privada requereix ser expressa."

Aquest mateix fet, així com el fet que no es donés al recurrent una còpia de la diligència de perquisició efectuada, cosa que té com a conseqüència no tenir constància dels objectes recollits pels agents de policia, vulneren igualment els drets a la intimitat, a la vida privada i familiar i a la inviolabilitat del domicili, establerts als articles 14 i 15 de la Constitució. Tot i considerar que aquestes vulneracions derivarien de la vulneració del dret a la jurisdicció, i saber que el Tribunal Constitucional permet tàcitament utilitzar aquesta via processal en aquest cas, la part recurrent manifesta que procedirà a interposar un procediment urgent i preferent en relació amb les vulneracions dels articles 14 i 15 de la Constitució.

En darrer lloc, manifesta que una vegada la comissió rogatòria es complimenti, aquesta serà retornada a Espanya i es lliurarà tota la informació i la documentació obtinguda malgrat la vulneració dels drets fonamentals denunciada.

Per acabar, demana al Tribunal Constitucional que, en primer lloc, admeti a tràmit amb efectes suspensius, aquest recurs d'empara, amb la finalitat d'evitar que es lliuri a tercers tota aquella informació i documentació que hagi pogut obtenir-se amb la vulneració dels drets fonamentals esmentats; seguidament, sol·licita que es dicti una resolució que declari la vulneració d'aquests drets fonamentals i que adopti les mesures necessàries per reposar els drets fonamentals vulnerats o "el que és el mateix, fent cessar la situació il·lícita, procedint a retornar la totalitat de la informació i bens al meu mandant, acordant-se la destrucció de totes aquelles còpies que de la informació i bens del mateix s'hagin realitzat" en el marc de la comissió rogatòria de referència.

Desè

El 7 de desembre del 2012, el Ministeri Fiscal va presentar un informe en què demana la inadmissió a tràmit d'aquest recurs d'empara per la manca de contingut constitucional de les seves pretensions.

Efectivament, en primer lloc, el Ministeri Fiscal fa una menció expressa dels tractats internacionals de cooperació penal internacional, ratificats pel Principat d'Andorra en què s'estableix, com a principi bàsic i rector de la seva interpretació, que s'ha de donar la més àmplia col·laboració per tal d'investigar i facilitar la instrucció i el jutjament dels delictes de caràcter comú. De fet les diligències practicades per l'autoritat judicial andorrana en resposta a la sol·licitud de cooperació internacional lliurada per les autoritats judicials espanyoles ho han estat amb les previsions dels tractats internacionals mencionats, en particular, amb l'article 15 de la Llei de cooperació penal internacional i de lluita contra el blanqueig de diners o valors producte de la delinqüència internacional i contra el finançament del terrorisme, quan fa remissió a les normes processals andorranes per portar a terme la pràctica de les diligències demanades, sent aplicables, per tant, els articles 40 i 46 del Codi de procediment penal per acordar el secret de les actuacions judicials.

En segon lloc, pel que fa a les vulneracions dels drets a la intimitat i a la inviolabilitat del domicili, reconeguts als articles 14 i 15 de la Constitució, el Ministeri Fiscal manifesta que no es tracta de vulneracions quan les diligències es van dur a terme mitjançant una resolució judicial dictada a aquest efecte, degudament fonamentada en Dret i executada segons la norma processal d'aplicació.

Per acabar, destaca que les resolucions objecte de recurs no poden ser titllades d'arbitràries, ni de no fonamentades segons la opinió comuna dels juristes, cosa que significa que les pretensions del recurrent estan mancades de contingut constitucional.

Onzè

El 7 de gener del 2013, el Tribunal Constitucional va acordar admetre a tràmit aquest recurs d'empara, sense efectes suspensius, i va trametre la causa a la part recurrent per tal que presentés les al·legacions que estimés pertinents.

Dotzè

El 24 de gener del 2013, la representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino va presentar un escrit d'al·legacions en què manifesta que no comparteix el contingut de l'informe del Ministeri Fiscal i reitera les seves al·legacions presentades anteriorment, tant pel que fa al decret del secret de les actuacions, com pel que fa a la perquisició domiciliària efectuada sense l'autorització judicial emesa de manera legal.

Tretzè

L'1 de febrer del 2013, el Ministeri Fiscal, i, el 19 de febrer d'aquest mateix any, la representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino, van presentar els seus escrits de conclusions en què reproduïen les al·legacions i els arguments continguts en els seus escrits anteriors.

Fonaments jurídics

Primer

Aquest recurs d'empara invoca nombroses vulneracions a les quals la part recurrent pretén atorgar rellevància constitucional. No totes elles la tenen, ni moltes d'entre elles podrien ser examinades i jutjades per aquest Tribunal, ja que no és un tribunal de cassació i menys encara una tercera instància de la jurisdicció ordinària.

Allò que aquest Tribunal ha de jutjar és si en la pràctica de la prova de registre domiciliària es van respectar els drets constitucionals del recurrent. I per tal de poder entrar a conèixer aquest punt ha de quedar clar com es va produir el registre i els fonaments donats per la jurisdicció ordinària competent per validar el curs de les actuacions. És, sense cap dubte, constitucionalment rellevant comprovar si el registre es va dur a terme d'acord amb les disposicions de l'article 15 de la Constitució pel que fa al requisit de preexistència d'un mandat judicial de cobertura.

Segon

El Tribunal constata que ja en el recurs d'apel·lació contra l'aute del 26 de juliol del 2012, davant el president del Tribunal de Corts, la representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino va al·legar, entre altres coses, que aquesta part s'oposava a la perquisició domiciliària, perquè es va realitzar "sense mostrar l'autorització judicial corresponent", manifestant els agents del Servei de

Policia, que existia un aute autoritzant-la. Però, sense que fos mostrat a la part, ja que el Servei de Policia mateix només tenia constància de la seva existència a través de la menció que del mandat judicial es feia en l'ofici tramès per la Batllia.

Quan aquest recurs va ser resolt, mitjançant un aute del president del Tribunal de Corts del 31 d'agost del 2012, es va raonar de manera convincent que era procedent que la Batllia declarés secretes les actuacions per un termini d'un mes, com a conseqüència òbvia de la funció d'investigació d'aquestes proves i de correspondre a la cooperació requerida, en pro de la lluita conjunta contra la criminalitat transfronterera i al prec de confidencialitat del Jutjat peticionari. No obstant això, l'aute no respon a l'objecció d'acord amb la qual el Servei de Policia no va mostrar l'autorització judicial del registre, el compliment de la qual no sembla un requisit, en principi, vedat per la declaració de secret, pel que fa al contingut i al propòsit del registre mateix.

Tercer

D'altra banda, en l'incident de nul·litat d'actuacions formulat el 25 de setembre del 2012 contra l'aute esmentat del 31 d'agost del 2012 del president del Tribunal de Corts, la representació processal del recurrent reitera en termes idèntics la impugnació pel fet de no haver-se mostrat l'autorització del registre i afegeix, a més, que l'aute d'autorització del registre li havia estat notificat el 14 de setembre del 2012.

Sorprenentment, l'aute del 17 d'octubre del 2012, quan desestima aquesta pretensió de nul·litat d'actuacions, omet novament qualsevol argumentació sobre aquest punt, és a dir, sobre l'objecció relativa al fet de no haver mostrat o entregat l'autorització del registre, matèria sobre la qual tampoc s'havia pronunciat l'aute anterior del 31 d'agost, com ja s'ha esmentat.

Quart

Tot això que acabem d'exposar suscita molts dubtes sobre com es van produir, en realitat, els fets. Aquests dubtes creixen en comprovar que en l'acta del registre no consta la protesta del recurrent, ni del seu lletrat. Tampoc s'aclareix la incertesa sobre quan es va notificar l'ordre judicial del registre, si es va fer en forma verbal per part del Servei de Policia, si aquesta es va entregar o es va mostrar en algun document acreditatiu de l'autorització per part de la Batllia i, en aquest cas, quin era el seu contingut, o si la notificació de l'aute, amb l'autorització judicial del registre, es va posposar fins al mes de setembre, com al·lega el recurrent.

En definitiva, manca una fonamentació en Dret que recolzi la conducta seguida pels agents de policia en relació amb la comunicació de l'ordre de registre. L'omissió de qualsevol referència sobre aquest punt essencial causa la nul·litat de l'aute del president del Tribunal de Corts del 17 d'octubre del 2012, per la vulneració de l'article 10.1 de la Constitució, que reconeix el dret a obtenir de la jurisdicció una decisió fonamentada en Dret, pel fet d'ometre qualsevol raonament sobre el punt indicat. Per tant, es declara aquest aute nul, que, per consegüent, queda sense valor ni cap efecte vinculant, en virtut d'aquesta sentència, havent de retrotreure el procediment al moment anterior a la resolució de l'incident de nul·litat d'actuacions esmentat.

Atesa la nul·litat declarada es dictarà, amb llibertat de criteri, un nou aute de resolució d'aquest incident de nul·litat d'actuacions, en què s'aclareixi la manera en la qual es va traslladar en concret al recurrent l'autorització o l'ordre de registre i, sobretot, si aquesta manera de fer pot ser considerada suficient en els termes de l'article 15 de la Constitució, segons el qual es garanteix la inviolabilitat del domicili, en què no es podrà entrar sense el consentiment del titular o sense un manament judicial, salvat el cas de delictes flagrants.

D'aquests pronunciaments no es pot prejutjar, de cap manera, ni en cap sentit, la resta de qüestions plantejades en aquest recurs d'empara.

DECISIÓ:

En atenció a tot allò que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

HA DECIDIT:

Primer

Estimar parcialment l'empara sol·licitada per la representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino i reconèixer-li el seu dret fonamental a obtenir una decisió fonamentada en Dret, establert a l'article 10.1 de la Constitució, ja que aquest li ha estat vulnerat.

Segon

Sense entrar, pel moment, en cap dels altres punts suscitats en l'empara, anul·lar íntegrament l'aute del 17 d'octubre del 2012, dictat pel president del Tribunal de Corts.

Tercer

Retrotraure les actuacions al tràmit de resolució de l'incident de nul·litat d'actuacions, en el qual es decidirà amb llibertat de criteri, sobre l'anul·lació, la reforma o la confirmació de l'aute del 31 d'agost del 2012, igualment dictat pel president del Tribunal de Corts, una vegada aclarit el decurs dels fets succeïts en el registre efectuat en el domicili del recurrent el 26 d'octubre del 2012.

Quart

Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al Butlletí Oficial del Principat d'Andorra.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del Sr. Pau Alexandre Machado Aquilino, al president de la Batllia, al president del Tribunal de Corts i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de març del 2013.

Juan A. Ortega Díaz-Ambrona Laurence Burgorgue-Larsen

President

Vicepresidenta

Carles Viver Pi-Sunyer Pierre Subra de Bieusses

Magistrat

Magistrat